

MŰ- ÉR- TŐ

**A művészetről
gyerekeknek**

Penguin
Random
House

A fordítás alapja:
Art and How it Works
First published in Great Britain in 2018

Copyright © 2018 Dorling Kindersley Limited
A Penguin Random House Company

Fordította © Till Katalin, 2019

Szerkesztette: Illényi Balázs
Szakmailag lektorálta: Végh János

HVG Könyvek, Budapest, 2019
Kiadóvezető: Budaházy Árpád
Felelős szerkesztő: Tulics Mónika

 hvg könyvek
junior

www.hvgkonyvek.hu

ISBN 978-963-304-854-2

Minden jog fenntartva. Jelen könyvet vagy annak részleteit tilos reprodukálni, adatrendszerben tárolni, bármely formában vagy eszközzel – elektronikus, fényképezési úton vagy más módon – a kiadó engedélye nélkül közölni.

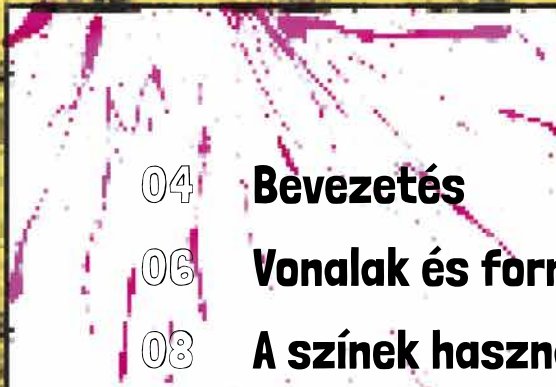

Kiadja a HVG Kiadó Zrt., az 1795-ben alapított Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésének tagja.
Felelős kiadó: Szauer Péter

Nyomdai előkészítés: HVG Press Kft.
Felelős vezető: Tóth Péter

Nyomás: TBB, Szlovákia

A WORLD OF IDEAS:
SEE ALL THERE IS TO KNOW

www.dk.com

-
-
04	Bevezetés
06	Vonalak és formák
08	A színek használata
10	Az első művészek
12	Lovak
14	Falfestészet
16	Istenek és mítoszok
18	A reneszánsz
20	Közel és távol
22	Arany
24	Olajfestés
26	Mintázatok
28	Szobrászat
30	A realista művészet
32	Mindennapok
34	Piros
-

Tartalom

36	Fény és árnyék	68	Zöld
38	Emberalakok	70	Papírkivágás
40	Tájkép	72	Álmok és képzelgések
42	Akvarell	74	Szimbólumok
44	Földszínek	76	Lila
46	Csendélet	78	Formák és színek
48	Festmény önmagunkról	80	Pop-art
50	Fényképezés	82	Fekete és fehér
52	A pillanat megfestése	84	Szemfényvesztés
54	Ecsetkezelés	86	Művészet ma
56	Sárga	88	Idővonal
58	Pontok és pontok	92	Fogalomtár
60	Gyerekek	94	Név- és
tárgymutató
62	Kék	96	Köszönetnyilvánítás
64	Az érzelmek ábrázolása		
66	Új szemszögek		

Előszó

Ebben a könyvben van egy festmény, amely nagy titkot rejt. Egy Rembrandt nevű művész készítette, és a *Lány az ablakban* címet kapta; a 38. oldalon található. Szeretnénk, hogy a festmény titkát te is megismerd, ám ehhez nem mindegy, hogyan közelítesz hozzá.

Nagyon fontos a látószög: a közepétől kissé oldalra mozdulva érdemes vizsgálódnod, úgy, hogy felfelé nézhess rá. Vegyél mély lélegzetet, és nézd a kislány fényesen csillogó orrhegyét tíz teljes másodpercig, pislogás nélkül! Hessegess el magadtól minden más gondolatot, zavaró zajt, jó vagy rossz emléket, csak a kislányra koncentrálj, és arra, hogy ő is néz téged! Ekkor a *Lány az ablakban* magával ragad és elvarázsol, és hirtelen azt veszed észre, hogy már nem egy festményt nézel, hanem egy valódi kislányt, és több mint 350 évet utazol vissza az időben, a hollandiai Amszterdam városába. Ha szerencséd van, a kislány elmeséli neked a történetét. Minden alkalommal egy kicsit másképp mondja el, ráadásul a meséje aszerint is változik, hogy neked éppen milyen napod van. Senki sem ismeri pontosan az ő igazi történetét, de ha figyelsz rá, elutazhatsz vele a képzelet világába, amiről mindenki tudja, hogy a legvarázslatosabb utazás.

A művészet különleges alkotótevékenység, amelyről remélem, sokat megtudhatsz ebből az ugyancsak különleges könyvből. És legközelebb is, amikor egy műalkotással találkozol, jusson eszedbe nagy levegőt venni, tízig számolni, nem pislogni, kizárni minden egyebet... és megfigyelni, mi történik.

Jennifer Scott,
a Sackler-gyűjtemény igazgatója
Dulwich Picture Gallery, London (ahol a *Lány az ablakban* című festményt
a valóságban is megnézheted)

Ajánló

A művészet körülvesz bennünket, és egyáltalán nem meglepő, hogy van ebben a könyvben magyar vonatkozású műalkotás is. A 12. oldalon megnézheted a csodás, csíkos zebrákat ábrázoló képet, amelyet Vasarely, a világhírű magyar művész rajzolt a múlt században. Annyira szeretett az afrikai állat fekete-fehér csíkos mintázatával játszani, hogy az évek során több zebrás képet is készített.

Te is szeretnél zebrát rajzolni? Talán segíthet, ha költünk egy játékos mondókát. Találjuk meg hozzá együtt a szavakat!

FEKETE, FEHÉR – Milyen egyszerű! Csak feketére és fehérre van szükséged, hiszen a zebrák fekete-fehér csíkosak.

CSÍKOK – Nézzük csak meg jobban a képet! Én csak fekete-fehér csíkokat látok. Hol vannak a körvonalak?

EGYMÁST VÁLTVA – Fehérre fekete, feketére fehér következik, egy-kettő, egy-kettő, katonásan váltják egymást.

Most már mondhatod akár hangosan is:

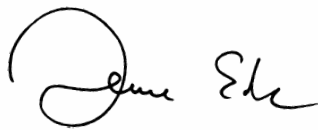
Fekete, fehér, nem kell más,

Csíkok kövessék egymást,

Szépen, sorban, egymást váltva!

Ráismersz a zebrapárra?

Benned is rejtőzik egy művész. Segítsd őt előbújni! Rajzolj és fess, ismerkedj műalkotásokkal! Ez a könyv remek társad lesz: ráébreszt a művészet hihetetlen sokszínűségére, megmutatja, hogy ahány ember, annyi ötlet és megvalósítás.

Deme Edina,

a Szépművészeti Múzeum múzeumpedagógusa

A Zebra sorozat egy-egy darabját és a művész más alkotásait az óbudai Vasarely Múzeumban és a pécsi Victor Vasarely Múzeumban a valóságban is megnézheted.

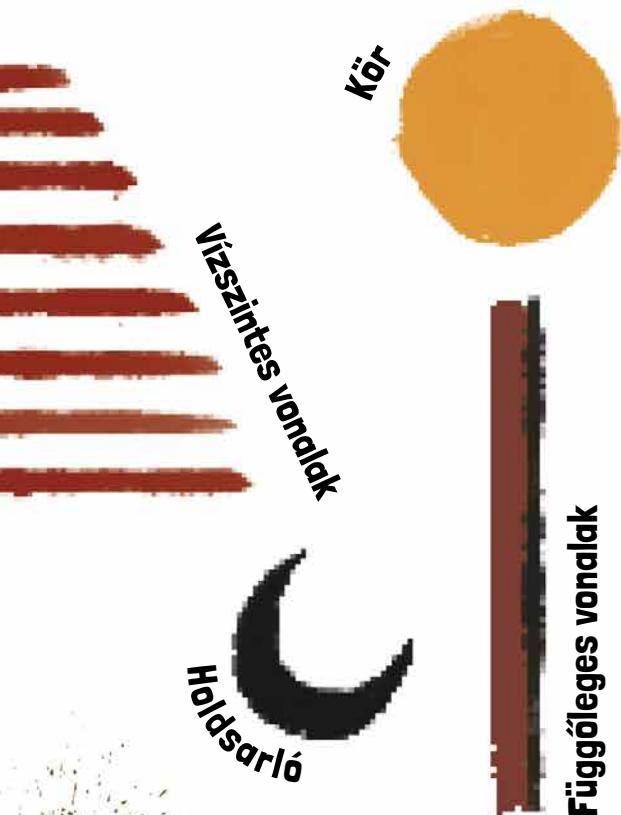
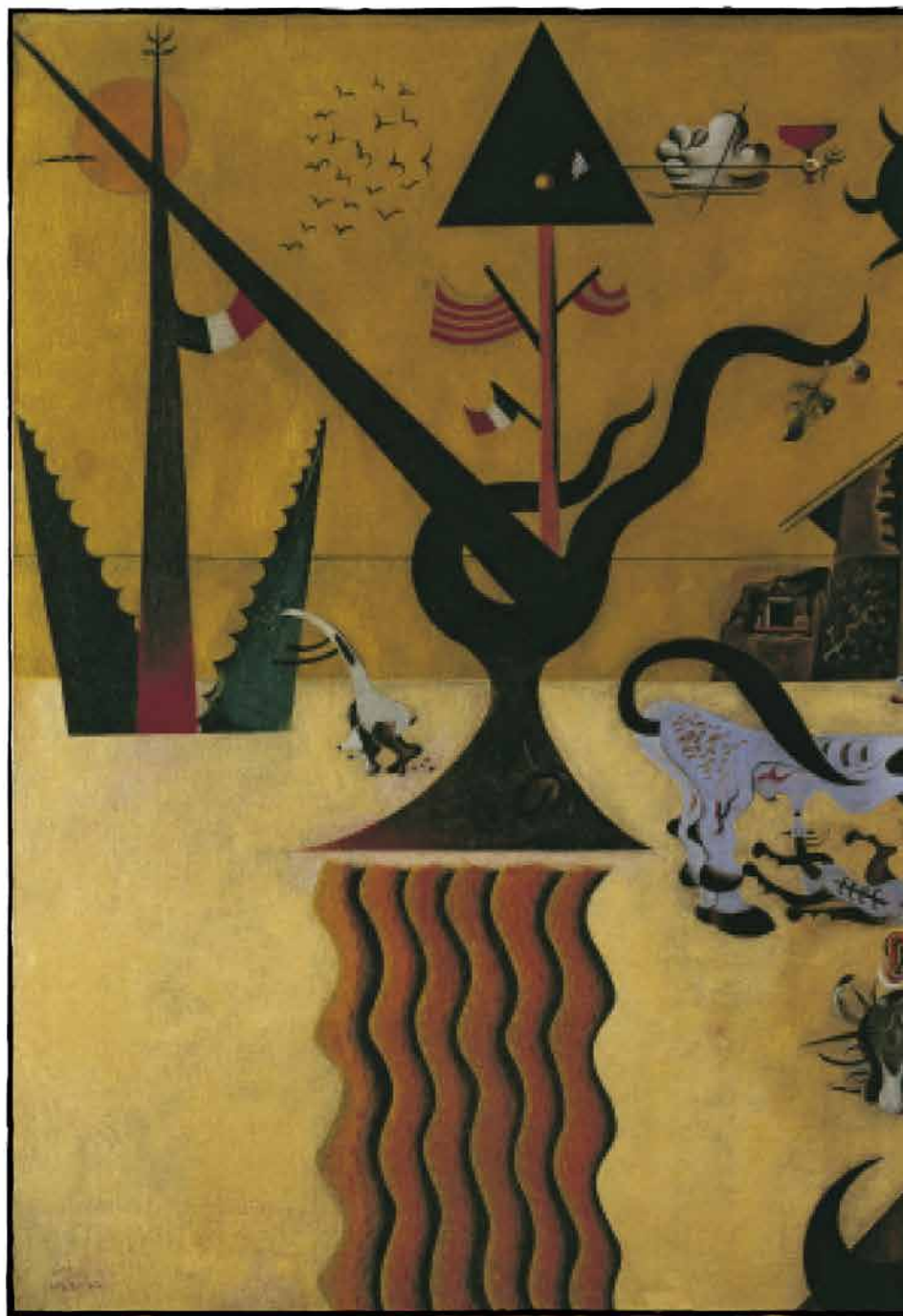
Ez a könyv telis-tele van izgalmas művészeti alkotásokkal és ezekhez kapcsolódó kérdésekkel. A válaszokat a könyv végén talárod. Nincs minden kérdésre egyértelmű válasz, a lényeg, hogy elgondolkozz rajtuk!

Vonalak és formák

Fogazott szél

Hogyan használják a művészek a különféle vonalakat és formákat?

A vonalak lehetnek vastagok, vékonyak, egyenesek vagy görbék. A formák lehetnek körvonalak vagy színekkel kitöltöttek. Lehetnek szabályosak, mint a téglalap, vagy szabadon rajzoltak, mint például egy bárányfelhő. A művész használhat fogazott vonalakat, ha dühös kedélyállapotot akar kifejezni, vagy gömbölyűbb formákat, ha nyugalmat.

Kör

Vízszintes vonalak

Hódsarló

Függőleges vonalak

VEDD ÉSZRE!

Látod azt a fület a fán?

A V alakok úgy néznek ki, mint a madarak.

Figyeld meg a különféle vonalakat és formákat! Keresd meg a festményen!

A megművelt föld, Joan Miró, 1923-24 ▲

Lásd még

A művészet egy másik fontos sajátosságáról, a színek használatáról a 8-9. oldalon olvashatsz.

Farokszerű alakzat

Kör ponttal

Átlós vonalak

Valóságos és kitalált

Ezen a képen a spanyol művész, Joan Miró a családja farmját festette meg, amelyet nagyon szeretett. Az alakok egy része – mint például az állatok – valóságos, a többi viszont kitalált. Milyen állatot ábrázol a festő spirál-vonallal a képen?

Spirálvonal

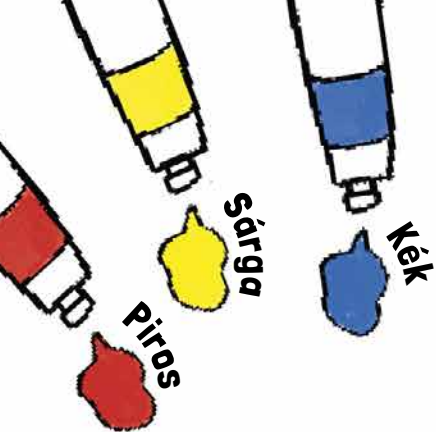

Levélalakzat

Hullámos vonalak

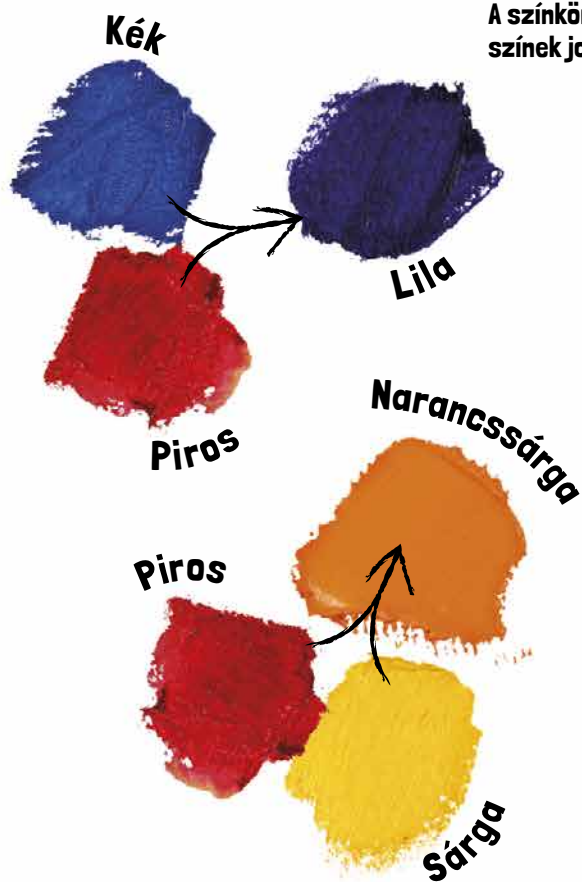
A színek használata

Alapszínek

A három alapszín a piros, a sárga és a kék. Ezekből állítjuk elő a többi színt.

A festőművészeknek tudniuk kell, hogyan hatnak egymásra a színek.

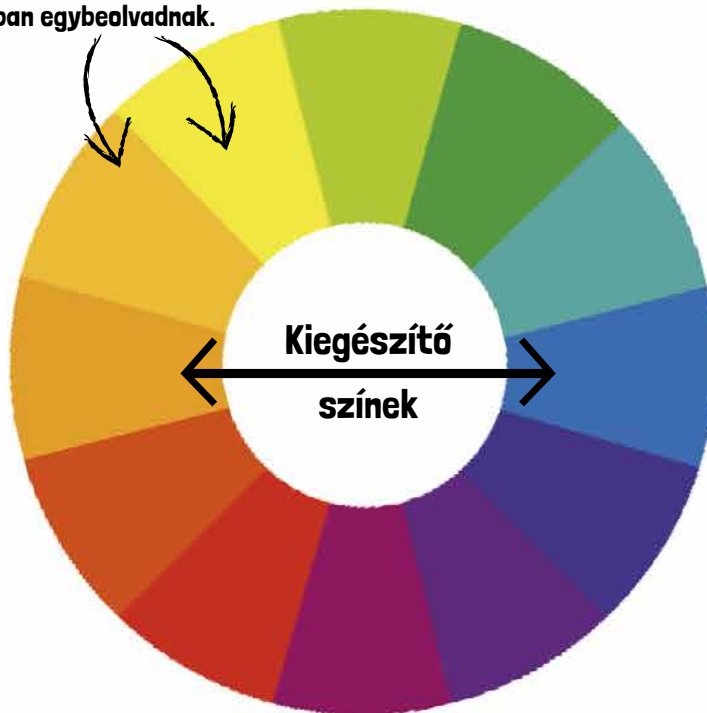
Egyes festők úgy ábrázolnak, hogy a színek pontosan olyanok, mint a valóságban. Mások szerint ez nem annyira fontos, és inkább a saját érzéseiket vagy elképzeléseiket kívánják kifejezni a színválasztással.

A színek keverése

A lila, a narancssárga és a zöld akkor jön létre, ha két alapszínt összekeverünk.

A színek körül egymás mellett lévő színek jobban egybeolvadnak.

Színekör

A festékszíneket színekörbe rendezhetjük. A színekörben egymással szemben lévő színek a kiegészítő színek, ami azt jelenti, hogy ha egymás mellé tesszük, élesen elütnek egymástól.

Sárga és lila

A három pár kiegészítő szín
közül melyik kettő látható ezen
a festményen?

Narancssárga és kék

Teheket (festmény tehennel), Franz Marc, 1913 ▲

Lásd még

Más festők is szerettek elütő színeket alkalmazni. Róluk a 64–65. és a 78–79. oldalon tudhatsz meg többet.

A kiegészítő színek használata

A német Franz Marc élesen elütő színmintázatokat hozott létre, amikor kiegészítő színeket festett egymás mellé. Viszont amikor olyanokat használ egymás mellett, amelyek a színekörön is egymás mellett helyezkednek el, például zöldet és kékeszöldet, akkor azok békésen olvadnak egymásba.

Zöld és piros

Az első művészek

A történelem folyamán az emberek mindig is festettek képeket.

A kőkorszaki emberek sok ezer évvel ezelőtt éltek. A barlangok falára festették az életüket bemutató képeiket, ahhoz hasonlóan, mint amikor te is rajzolsz valamit, majd kitűzöd a szobád falára. Főleg fekete, vörös, barna és sárga színeket használtak, és gyakran ábrázoltak állatokat.

Barlangfestmények

Az ősi művészek színes képeiket természetes ásványi anyagokkal festették. Földet használtak, faszenet, porrá zúzott követ és folyadékot a festékek készítésénél. A festéket kézzel, ecsettel és bőrpárnával hordták fel a barlangok falára.

Az okker nevű, vörös, sárga vagy barna színű ásványt porrá törték, és ebből készítették festéket.

Lószőr ecset vastag festékréteg felhordására

Kagylóhéj szolgált palettaként

Eszközök

Bármilyen könnyen fellelhető dolgot, például ágakat vagy mohát, felhasználtak a festéshez. Jó ecsetet lehetett készíteni, ha állatszőrt vagy tollakat erősítettek egy nagyobb ágra.

Faszenet használtak fekete színezésre

Mohával töltött bőrpárna

Libatoll ecset vékony festékréteg felvitelére

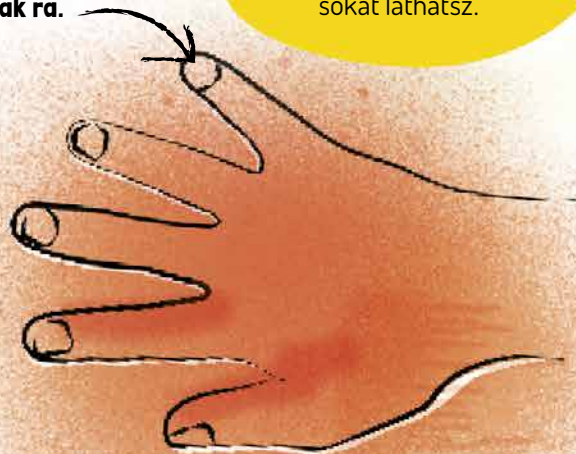
▲ A kezek barlangja (Cueva de las Manos), Santa Cruz, Argentína

**A legtöbb
kéz ebben
a barlangban
balkéz. Kitalálsz,
miért?**

**Voltak olyan ősi
festők is, akik
a kezüket a barlang
falára helyezték,
és festéket
fújtak rá.**

Lásd még

A művészek egyik kedvenc témája az állat-ábrázolás. A 12–13. oldalon további állatábrázolásokat láthatsz.

Festékszórás

Az őskori emberek gyakran alkalmazták a festékszórás technikáját. A festéket üreges madár csonton fújták keresztül. Olyan ez, mintha festéket fújnánk át egy szívószálon. Van ötleted, hogy tudnál festeni a kezeddal?

▼ Barlangfestmény, Lascaux, Dordogne, Franciaország

Állatképek

Néhány jól ismert barlangfestmény a dél-franciaországi Lascaux-ban található. Olyan állatokat ábrázolnak, amelyekre az őskori ember vadászott. A művészek rendkívül pontosan rajzolták le ezeket. Felismered, milyen állat van a fenti képen?